

LISTER.

Izgnanci.

(Povest iz prvih časov krščanstva.)

(Dalje.)

Ne malo se je začudil, ko mu je hčer nato odgovorila: „Mislija sem skočiti v hladne valove Tibere, toda upanje, da bom še enkrat Faustina žena, me je odvrnilo od tega. Ko sem šla domov, sem obiskala svetišče, posvečeno boginji ljubezni, in sem napravila tam sveto obljubo, če bo uslišana moja molitev. Samo naklonjenosti boginje se moram zahvaliti, da se je moje srce umirilo v nadi, da še vidim zopet svojega ženina.“

„Kakšne neumnosti in budalosti so to!“ je rekel Florencij. „Pregnanstvo v rudokope je hujše ko smrt in nobeno božanstvo ne more odstraniti verig, s katerimi so jetniki zvezani. Pozabi Faustina in ubogaj svojega očeta, ki bolje ve, kaj te lahko osreči.“

„Dotlej ne ponudim drugemu svoje roke“, je rekla deklica odločno, „dokler ne bom sama shranila pepel svojega ženina v rodbinsko rakev.“

„To se pravi“, je dejal nato Florencij, ki je postal razburjen vsled trmoglavosti svoje hčerke, „da se nočeš nikoli moštiti. Stara si sedaj 17 let, ali hočeš radi te neumnosti zapraviti srečo celega življenja? Ali misliš, da dobiš kakšnega ženina, ko boš stara že 20 let? Izvolil sem ti Marka, sina Aurelija Sempronija, ki je mlad in lepega značaja. Kar se tiče bogastva, se s teboj še primerjati ne da. Zakonska pogodba je takorekoč že sklenjena in ti bi mi napravila velike neprilike, če bi svojevoljno kljubovala volji očetovi.“

Ker se pa deklica ni dala pregovoriti, je senator prenehal s prigovarjanjem in se potolažil s prihodnostjo.

Ne dolgo nato je Florencij brez hčerkinine vednosti povabil svojega izvoljenca in njegovega očeta na obed. Toda senator se ni mogel pritakniti jedi, ko je videl, kako hladnokrvno se pogovarja deklica z mladim gospodom.

Zvečer je resno opominjal svojo hčer in ker je ta še vedno kljubovala, je vskipela v njem nenavadna jeza.

„Osem dni ti dam časa, da se premisliš“, je rekel Florencij, „in če me tudi potem ne ubogaš, bodeš občutila, kdo je tvoj oče! Poberi se, da te ne vidim, dokler se ne poboljšaš!“

Med tem časom je prosil Florencij sestro svoje rajne žene in prijateljice svoje hčerke, naj na slednjo uplivajo in jo pregovore. Skoraj bi se bila že vdala, ko je ravno na večer pred odločilnim dnevom dobila obisk, ki jo je znova potrdil v neomajni zvestobi do ljubljence.

Obiskal jo je namreč diakon Fabijan.

Kakor hladno povzije suha, od solca zažgana zemlja, blagodejen dež, tako je poslušala Florencija diakona, ki ji je pravil o njenem ženinu. Bil je torej še zdrav in Hipolit je bil res tako velikosrčen, da se

je žrtvoval za Faustina! Če je to storil ubogi suženj za njega, ona naj bi pa kot nevesta ne prenesla mivne jeze očetove, da ohrani ženinu zvestobo?

„Toda povej mi“, je vprašala Florencija, „kaj je privedlo dobrega Hipolita do take požrtvovalnosti? Sram me je, da sem ravnala ž njim tako kakor z vsakim drugim sužnjem, ki ne pozna ne hvaležnosti ne prikupljivosti.“

„Nočem ugovarjati“, je rekel diakon, „kar se tiče zasluga tega izvrstnega mladeniča; toda vedi, da je on kristjan in da ni ničesar nenavadnega med nami, če se poda svobodno kristjan v suženjstvo, da bi rešil kakega sužnja.“

„To je vendar očitna neumnost!“ je rekla Florencija. „Ali bi ne bilo čisto nenaravno, če bi ljubila jaz sužnja tako, kakor svojo sestro?“

„Tako bi se tedaj Hipolit za toliko požrtvovalnost ne smel niti zanašati na ljubezen tvojega ženina“, je odgovoril Fabijan; „in če bi tudi žrtvoval svoje življenje za to, da bi se vrnil Faustina, bi ne mogel tak človek biti deležen tvoje ljubezni?“

„V resnici“, je rekla Florencija, začudena vsled tega vprašanja; „že sedaj sem pripravljena, njegovo plemenitost obilo poplačati in ga osvoboditi; in če bi se tvoje besede izpolnile, potem bi mi bil ta človek najdražje na svetu.“

„On bi ti s svojo smrtjo pomagal do sreče, katera bi ti brez njegove žrtve ne bila nikdar deležna.“

Postavila bi mu za to spomenik in vsako leto na dan njegove smrti bi darovala bogovom.“

„Naša sveta vera nas uči“, nadaljeval je Fabijan z resnimi besedami, „da je Sin večnega Očeta prišel iz nebes in se učlovečil. Se več, da bi rešil svet iz sužnosti, se je za nas na križu daroval. In ta vzvišeni vzgled daje Hipolitu pogum, da olajšuje tvojemu ženinu trpljenje in pomanjkanje, da, celo življenje bi dal za njega.“

„On ve za to. Tudi sodi tvoj ženin drugače o kristjanih kakor pa je sodil dosedaj.“

„Pa ve moj Faustina“, je vprašala Florencija, ki je že nekaj slutila in se zato zbala, „ve, li, zakaj Hipolit tako ravna?“

„Ne čudim se, ker poznam njegov plemeniti značaj, toda bojim se, da Faustina ne bo ostal pri tem, ampak celo...“

Florencija si ni upala končati stavka, toda Fabijan je smehljajoč se nadaljeval njene misli:

„Če se vrne tvoj ženin, potem moraš biti pripravljena, da boš dobila kristjana za moža.“

Florencija se je globoko zamislila. Končno je pa dvignila glavo in rekla:

„Vse, kar si mi povedal o Faustinu, moram mirno preudariti. Povej mojemu ženinu, da mu ostanem zvesta do smrti! — Izreči tudi Hipolitu moje iskreno zahvalo in pošlji mu to darilo, da more še nadalje skrbeti za Faustina. Oh, kako malo je to, kar lahko storim za njega v primeri s tem, kar stori ta suženj za njega! Naj ga bogovi, ali tvoj Bog, pripeljejo z ženinom vred nazaj! Ljubila ga bom celo življenje — bolj kakor svojega brata.“

Iz celega sveta.

Špansko. Kralja Alfonza je dne 3. t. m. napadel nek anarhist v trenutku, ko se je peljal v vladno palačo. Napadalec so takoj prijeli. Piše se Pavel Fernandez. Kralj je ostal tudi tokrat nepoškodovan. Na nobenega sedanjega vladarja se ni izvršilo toliko napadov kot na španskega, toda tudi noben še ni imel toliko sreče, da bi v kljub temu ostal nepoškodovan.

Afrika. V angleški Južni Afriki so izbruhnili dne 4. t. m. veliki nemiri. V mestu Johannesburg so stopili delavci v štrajk. Velike množice rudarjev in tovarniških delavcev so napadle hiše lastnikov rudokopov in drugih bogatašev, jih zažigale in plenile. Prišlo je do hudega boja, v katerem je bilo 100 oseb ranjenih in 4 mrtve. Štrajkujočim rudarjem so se pridružili tudi železničarji, ki so tudi stopili v štrajk. Delavci so začeli štrajkati, ker Angleži uboge Bure hudo pritiskajo. Plačajo jih slabo, pa tudi prave svobode nimajo.

Kakšno bo letošnje poletje? V nekem dunajskem listu piše dr. Heenig, da vsa znamenja kažejo, da bo letošnje poletno vreme v mnogočem podobno onemu l. 1911, to je, da bo gorko in lepo, da, najbrž celo zelo vroče. Pred vsem kaže na to izredno suha letošnja pomlad, oziroma suho vreme, ki smo je imeli že od Božiča 1912. Zlasti pa je značilna okolnost, da je, izvemši majski in junjski mraz, ki je letos posebno izrazito nastopil, stala vsa srednja Evropa od srede aprila skoro neprestano pod visokim zračnim pritiskom. Pričakovati imamo torej pretežno večino poletnih dni.

Abstinenca v starem veku. Lani so izkopali del knjižnice nekega slavnega asirskega vladarja iz VII. stoletja pred Kristusom. Med 20.000 tablicami je več sto takih, ki se bavijo z medicino. Vsebinska dela vsa čast asirskim zdravnikom in kaže, da so jako bistro mislili in svojo stvar dobro razumeli. Zanimivo je posebno, da so pijance iz navade že takrat prištevali med bolnike in kot edino sredstvo priporočali popolno abstinenco. Boj proti alkoholu je polemikam star že 2500 let.

Koliko ljudi se živi s poljedelstvom. Na to vprašanje odgovarja rusko trgovinsko ministrstvo tako-le: V Rusiji se živi 70% prebivalstva s poljedelstvom, v Italiji 60%, v Avstro-Ogrski 55%, na Ja-

ponskem 50%, v Kanadi 46%, v Združenih državah 47%, na Francoskem 46%, na Danskem 38%, v Nemčiji 35%, v Belgiji 21%, a na zadnjem mestu je treba navesti Anglijo, kjer se živi le 17% prebivalstva s kmetijstvom.

Solstvo v Evropi. Kakor izkazuje zadnja statistika, je v vsej Evropi 465.451 šol. Na teh šolah je poučevalo v preteklem letu 1.119.413 učiteljev; vseh učencev in učenek pa je bilo čez 45 milijonov. Na enega učitelja je prišlo 40-41 otrok, dočim je prišlo pred 12 leti na enega učitelja 60 otrok. V tem oziru kaže statistika velik napredek.

Nasilnosti proti rimskim romarjem. Ko so se vračali livornski (iz mesta Livorno v Italiji) rimski romarji iz Rima, so livornski svobodomisleci uprizorili nasilnosti proti njim, češ, da so v Rimu klicali živio papež-kralj. Demonstracije so uprizorili in vodili svobodomisleci. Nastopiti je moralo vojaštvo, ki je zasedlo kolodvor in spremilo romarje domov. Že na progi je bilo vrženih v vlak več kamnov in so „svobodomisleci“ celo streljali na-nj.

Prebivalstvo v Galiciji. Pri zadnji ljudski štetvi so našli v Galiciji 8 milijonov 25.675 prebivalcev. 46% je rimsko-katoličanov (uniatov), 10% jih je pa judovske vere. Po narodnosti so našli 57% Poljakov, 40% Rusinov in 2% Judov.

Najdaljši dnevi v Evropi. Najdaljši dan v Evropi ima mesto Reyjavik na otoku Islandiji. Na tem otoku traja dnevna svetloba 3% meseca. Norveško mestoce Vardö ima neprenehoma dan od 21. maja do 22. julija. Švedsko obmejno mesto Tornea ima 21½ ure dolgi dan, nasprotno pa najkrajši dan 2½ ure. V Petrogradu na Ruskem in Tobolsku v Sibiriji traja najdaljši dan 19 ur, najkrajši pa 5 ur. V Stokholmu in Upsali traja najdaljši dan 18½ ure, najkrajši pa 5½ ure. V Berlinu in Londonu znaša dnevni čas 17½ ure.

Kako se je treba varovati pred udarcem strele. Strela udari navadno v najvišje točke v okolici, kakor v zvonike, visoka poslopja in drevesa. Vedriti pod visokimi predmeti je torej zelo nevarno. Vsako leto ubije strela mnogo ljudi, ki iščejo zavetje pod drevesi. Boljše je, da je človek malo moker, kakor pa da se izpostavlja preteči nevarnosti. Kmet naj med nevihto ne nosi na rami poljedelskega orodja, koso, motiko in kaj podobnega, ker je nevarno, da poišče strela v

Cetrto poglavje.

Zaročenca.

Ona imenitna gospa, ki je s svojimi tremi hčerkami počastila papeža Poncijana pri odhodu v pregnanstvo v Sardinijo, in vzbudila začudenje Faustina, je bila patricijskega rodu Dazumijev. Kakor je nekada, ko je še živel njen soprog, tako je tudi sedaj kot vdova bivala vsako poletje v svoji mični vili ob morski obali pri Ostiji. Radi tega je tudi prišla k slovesu. Meseca novembra se je vrnila v Rim, kjer je imela palačo pri Salustijevih vrtovih blizu poznejših toplic cesarja Dioklecijana.

Dasiravno so bili stariši Marcije Dazumije pagani, vendar jo je njena varuhinja že v zgodnji mladosti seznanila s krščanskimi nauki. Utisi njene mladosti niso nikdar popolnoma izginili. Po smrti svojih sinov in moža je iskala v svoji žalosti tolažbe v krščanski veri.

Cerkev je tedaj pod vladno blagega cesarja Aleksandra Stročega vživela mir, in ker Marcija Dazumija razen treh hčerk ni imela bližnjih sorodnikov, ki bi jo bili ovirali, je prosila krščanskega duhovnika, da pouči njo in njene otroke o krščanskih resnicah. Pobožni duhovnik Marcel je poučeval njo in deklice, kojih najstarejša je bila stara 16 let in jih pripravljaj na sveti krst. Na velikonočni praznik l. 235. je sprejel papež Poncijan mater in hčerke v krščansko cerkev.

Takrat je bilo povsod v navadi, da so prejeli novokrščenci imena, ki so imela verski pomen, kakor Irena, Lucina, Renat. Tudi Marcijine hčerke so dobile taka imena: Vera, upanje in ljubezen. Mati pa je na čast večlovečene božje Modrosti dobila ime Sofija.

Mati in hčerke so živele odslej popolnoma same za-se. Ljudje so smatrali njihovo samotno življenje za globoko žalovanje za umrlimi. Toda v njeno hišo je zahajalo več gostov kakor pa prej, ko je še živel njen mož. Njena hiša je postala pribežališče vseh ubožcev in trpinov. Zlasti pa so našli pri njej varno zavetišče otroci krščanskih mučenikov in spoznavalcev, ki so morali trpeti pod vladno cesarja Maksimina.

Bila je sladka tolažba za mater, da so bile njene hčerke istega mišljenja kakor ona. Materina ljubljenska, kakor sploh vseh, ki so bivali v njeni hiši, pa je bila najmlajša 10letna hčerka: Ljubezen.

Tako je postala Dazumijeva palača hram mogočne ljubezni in srečnega miru. Pa le prehitro je izbruhnila tudi nad to hišo in njenimi prebivalci nevihta preganjanja.

Citatelj se spominja viteza Aurelija Sempronija, čegar sin Marko bi bil moral postati ženin hčerke se natorja Florencija. Neuresničenje njegovega upanja, da bi mogel kdaj imenovati mlado Florencijo svojo snego, bi Sempronij navsezadnje že pozabil, ako bi ga njegovi upniki ne bili tako zelo tirjali. Da bi se rešil dolgog, je moral kar najhitreje najti drugo bogato nevesto svojemu sinu. Po dolgem iskanju je vzbudila njegovo pozornost najstarejša hčerka Marcije Dazumije. Z njenim pokojnim očetom je več časa občeval, dokler ni prijateljske vezi kratko pred smrtjo pretrgalo neko gospodarsko razmerje. (Dalje prihod.)

zrak molečo kovino. Ravno tako nesmiselno je, leteti ob slabem vremenu domov. Tek se-le pospešuje bližino strele. Najboljše je, iskati zavetja v nizkih kočah, sploh pod nizkimi predmeti.

Kje umre največ otrok? Norveška je bila pred leti prava dežela pijancev. Skora vsaka hiša je imela svojo lastno žganjažno. Od 1000 novorojenčkov jih je umrlo do 300 pred dokončanim prvim letom, a to kljub temu, da se Norveška ne more zagovarjati s stanovansko revščino, vzliko industrijo ali jetičnimi kravami. Ko je dosegla norveška pijanost svoj višek, se je pa že tudi s polnim parom razvijal protialkoholni boj. Ljudska volja se je pretvorila najprvo v razne koristne neredbe in končno v državni zakon. Tako je bilo seveda mogoče, da se ži danes imenuje Norveška „dežela treznikov“. Umrljivost novorojenčkov je padla od 1000 na 80-90 (prej 300). — V deželi piva, Bavarski, pa je danes nekako tako kot v Norveški pred 80 leti. Od 1000 novorojenčkov jih umrje okoli 300, to je skoraj vsak tretji otrok! Koliko tuge, solza, duševne revščine, koliko zapravljenega narodove moči vsebuje ta številka! Od okroglo 237.000 v enem letu na Bavarskem rojenih otrok pride 6500 mrtvih na svet, od 230.000 živorojenih jih umrje v prvem letu starosti 69.000. — In v tej deželi pretoči tisoče in tisoče mater v enem letu milijone solz po izgubi svojih ljubljencev!

Od pastirja do generala. Poveljnika kraljevske ogrske žrebčarne v Babilni, generalnega majorja Mihaela Fadlallaha el Hedada je cesar na lastno prošnjo upokožil. Upokojeni generalni major je dosegel v naši armadi izredno visoko službo. Ko se je l. 1857. nahajala v Arabiji avstrijska komisija za nakup konj pod poveljstvom polkovnika Brudermanna, je spremil polkovnika od oaze (Zelenice) do oaze neki živahen arabski deček, ki se je polkovnika tako oklenil, da se ni hotel služiti od njega in ga je prosil, naj ga vzame s seboj. Polkovnik je dečka, l. 1843 v Betsabi v Siriji rojenega Mihaela Fadlallaha res vzjel seboj, ga v Babilni poslal v šolo in ga skrbno vzgojil za krepkega častnika naše konjenice, Fadlallah el Hedads se je razumel na konje tako izborno, da so ga takoj pridelili k žrebčarskemu oddelku, kamor pridelale najboljše častnike konjenice. Priprosti arabski deček Mihael Fadlallah el Hedads je bil za svoje zasluge večkrat odlikovan in je postal celo general.